

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld, 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Odlikovanje deželnega glavarja.

Presvetli cesar je v neskončni svoji milosti našemu deželnemu glavarju gosp. Otonu Deteli podelil red železne krone tretje vrste.

Nas je odlikovanje gospoda Otona Detele zelo presenetilo. Odrito priznamo, da je nismo pričakovali, a ker se je pripetilo, vidi se nam potrebno, izpregovoriti nekoliko besed o njem ter razložiti, kakov pomen ima po našem mnenju. To je toliko bolj umestno, ker se je nasprotna nam stranka polastila te zadeve ter jo hoče izkoristiti kot nekako politično sredstvo.

V ustavnih državah se le pri izrednih prilikah primeri, da podeli cesar iz lastnega nagiba kakemu zaslužnemu in njemu osobno dragemu možu kako odlikovanje. Navadno pa se podeljujejo redovi in častni naslovi na predlog odgovornih ministrov, kateri se pri tem zopet ravnajo po nasvetih in priporočilih načelnika politični upravi dotične kronovine. Brez dvoma je tudi naš deželni glavar gosp. Oton Detela dobil red železne krone tretje vrste na predlog šefa kranjski deželni vladi gospoda barona Heina in dobil ga je ne za svojo osebo — o tem pač ni govora — nego v priznanje njegovega javnega delovanja kot načelnik deželnega zbora in deželnega odbora našega vojvodstva.

Tako nekako dve leti je tega, kar je postal gospod Oton Detela deželni glavar in s tem važen in upliven faktor v naši deželi. Kdor je gospoda Otona Detela poznal še iz prejšnjih časov, ni od njega pričakoval, da bo kot deželni glavar storil kaj posebnega za našo kronovino, že zategadelj ne, ker mu nedostaja v to potrebnih sposobnostij. Pač pa se je splošno pričakovalo, da bo gospod Oton Detela kot predsednik deželnemu našemu zastopu in deželnemu odboru vedno in povsod postopal in deloval tako, kakor mu velevala narodna čast in narodova korist ter z ozirom na naš domači prepričeval neko obema narodnima strankama dobrohotno nevtralnost.

Žal, da se tudi ta, tako naravna nadeja ni izpolnila. Ne samo, da se zmatra gospod Oton Detela nekakim zaupnim možem klerikalne naše stranke

in da se pri vsaki priliki ravna izključno po interesih ali morda naročilih te stranke in časih na način, ki potrja splošno mnenje, da gospod deželni glavar nima čisto nič prirojenega takta, tudi svojo narodno mlačnost in neodpustno brezbriznost je pri nebrojnih prilikah v javnem in zasebnem življenju kazal tako usiljivo ostentativno, s tako očituim namenom, prikupiti se izvestnim, slovenskemu narodnemu gibanju kar nič naklonjenim visokim gospodom, da je to že večkrat obudilo precejšnjo razdraženost celo v tistih krogih, ki gospoda Otona Detela nič preveč resno ne jemljejo in katerim služi obilokrat za predmet rezkoduhovali ali pa tudi robati šali.

O pozitivnih zaslugah gospoda deželnega glavarja je pri najboljši volji težko govoriti, še težje pisati. Da bi bil kaj storil za materijalne ali kulturne interese naše kronovine ali njenega prebivalstva, tega ne more trditi niti najunetejši njegov čestilec; da pa izvršuje prevzete dolžnosti bureaukratično vestno in točno kakor pač ve in zna, to ni nikaka zasluga. Tudi v vodstvu deželnozborskih razprav ni gospod Detela posebno srečen, a govoriti o kakem njegovem uplivu na razmere v deželnem zboru, tega se še ni nihče upal.

Po vsem tem ni torej drugače mogoče, kakor da je gospod Oton Detela dobil red železne krone jedino le kot reprezentant klerikalne stranke. Bilo je to strogo politično odlikovanje, katero je odgovorni minister nasvetoval presvetlemu cesarju. Kaj takega se v konstitucionalnih državah lahko primeri in o tem nam pač ni treba nadalje pisati.

To najvišje odlikovanje je za nas vidni izraz načelnega razumevanja mej deželnim predsednikom gospodom baronom Heinom in počastnim voditeljem klerikalne stranke.

Mislimo, da se s tem razlaganjem nismo motili.

Vsako odlikovanje vladarja je častno za dotično deželo. To se umeje samo po sebi. S političnega stališča pa se mora drugače soditi, in če je odlikovanec proniciran politik, se s političnega stališča nikakor ne da trditi, da velja odlikovanje celi kronovini. Zategadelj pa s svojega političnega stališča nikakor ne potrjamo tega, kar je bilo te

dni čitati v „Slovenca“, da je namreč odlikovanje gospoda Otona Detele nekako odlikovanje cele dežele Kranjske. Temu moramo tembolj ugovarjati, ker je gospod Oton Detela dobil samo red železne krone tretje vrste, dočim so bili prejšnji glavarji odlikovani z višjimi redovi. Tako sta na pr. baron Codelli in grof Thurn bila odlikovana z redom železne krone druge vrste, vitez Kaltenecker pa celo z Leopoldovim redom.

Toliko se nam je videlo potrebno izpregovoriti o političnem pomenu tega odlikovanja, na katerem sicer gospodu glavarju kot privatni osebi prav iskreno čestitamo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 20. decembra.

Deželni zbori.

Čvetorica deželnih zborov, mej njimi štajerski in goriški, začela je včeraj zborovati. V goriškem deželnem zboru je deželni glavar Fran Coronini pozdravil poslance, potem pa je novovoljeni posl. grof Alfred Coronini storil obljubo. — V štajerskem deželnem zboru zasedel je glavarjevo mesto grof Edmund Attems, prmeroma še mlad mož, bivši deželni odbornik in vodja liberalnih veleposesnikov. Njegov namestnik je dr. Raday. Deželni glavar je izjavil, da ostane tudi na svojem novem mestu veren principom nemškoliberalne stranke, da pa bode kot deželni glavar postopal strogo objektivno, ne glede na narodnost ali politično mišljenje. Govor je naredil precej dober utis.

Gospodska zbornica.

V včerajšnji svoji seji je gospodska zbornica vzela na znanje razglasitev izjemnih naredeb, in to brez debate, potem pa začela generalno debato o budgetnem provizoriju, v kateri so vse tri stranke podale svoje izjave. V imeni ustavoverne stranke, kakor se imenujejo liberalci, govoril je knez Schönborn in izjavil, da njegova stranka odobrava vladni program in mu v polni meri pritrdja, ter da bo vzdržuje svoja načela in svoje tradicije vlado drage volje zaupno podpirala. Volila reforma, ki ima na podlagi principa o zastopstvu interesov podeliti volilno pravico tistim, ki je sedaj nimajo, je nujno potrebna. Posebno odobravamo vladni namen, ustavljati se krepko državi škodljivim prizadevanjem in

LISTEK.

Najdena denarnica.

Po Tržaškem korzu hitel je kakor miš c. kr. kancelist Andrej Čebular. Ko je bil šel popoldne ob 6. uri iz pisarne, zapeljali so ga bili njegovi prijatelji, da je šel z njimi v kavarno, kjer se je do 8. ure zakasnil in izgubil pri taroku skoro goldinar, tretjino cele za mesec dnij določene svote za smodke in druge male potrebnosti. Izguba tolike svote ga je sicer pekla, a še bolj ga je vznemirjala misel, kaj neki poreče žena njegova, da je izostal čez sedmo uro. Ves zasopel in z velikim strahom stopil je čez hišni prag. Prišedši v drugo nadstropje elišal je nad soboj neko kašljanje. Pogledal je gori in zapazil svojo ženo s svetilko v roci. Očividno je nanj čakala. Gospod Čebular je pobesil glavo in se pripravil na dramatičen prizor. Na največje njegovo začudenje rekla je žena prav ljubeznivo:

„Da si le prišel. Komaj sem te pričakovala... Ko bi vedel, kaj ti imam povedati!“

Stopila sta v svoje stanovanje. Čebular je bil jako nemiren. Vsi njegovi živci so trepetali. Pri paznost soprogina se mu je zdela usodepolna. Komaj so se vrata za njima zaprla, začela je žena:

„Slušaj, kaj se mi je zgodilo, ko sem šla danes mimo borze... Nekaj posebnega!“

„Kaj neki?“ vprašal je bojazljivo gospod kancelist.

„Ugani!“

„Kako? Sicer pa sem preveč nervozen...“

„Torej ti povem sama. Glej torej, kaj sem našla pri borzi.“

Iz globokega svojega žepa potegnila je gospa Eleonora Čebularjeva rojena Puntolini neko veliko, skoro štirioglato črno stvar. Storiila je to tako svečanostno in vihtela to stvar tako zmagovalno v zraku, da nje mož na prvi pogled ni spoznal, kaj je v njeni roci.

„Vzemi in poglej kaj je vredno,“ rekla je naslovesno gospa Čebularjeva svojemu možu in mu slovesno vročila precej trbušnato denarnico.

Gospod Čebular ogledal je denarnico z vseh strani in po vestnem ocenjevanju rekel, da ni dosti vredna.

„Poglej vender, kaj je notri“, jezila se je žena. Čebular je odprl denarnico, sila previdno, kakor da ima v rokah dinamitno bombo, in izvlekel iz nje kup papirjev.

„Sami inozemski vrednostni papirji“, rekla je žepa. „Kako vrednost imajo, tega ne vem, precejšnja pa mora biti.“

„Res je,“ pritrdil je mož po vestnem pregledovanju. „Grški vrednostni papirji so to. Po moji sodbi so vredni vsaj 6000 goldinarjev. Pa kje si to dobila?“

„Rekla sem ti že, da pri borzi.“

„Ako hočeš, nesem to še nočoj k policijskemu komisarju.“

„Le nesi.“

Sedla sta k večerji, kakor dvojica, katero je zadela nepričakovana sreča. Jedla nista skoro nič. Po večerji pravi žena:

„Veš kaj, k policiji greš lahko jutri. Naj ostane to bogastvo vsaj čez noč pri nas.“

Gospod Čebular ni ugovarjal. Vajen je bil absolutne poslušnosti. To noč pa nista zatisnila očesa in pozno v noč vzdihnula je gospa Čebularjeva:

„Ko bi ne bilo tako nevarno, pridržala bi te papirje... Za vse življenje bi nama bilo pomagano.“

Mož je samo zakašljaj. Tudi njega je navdajala ista želja, isti strah.

Drugo jutro odnesla sta gospod in gospa Čebularjeva najdeno denarnico k policiji. Vrnila sta se pomirjena, kakor da sta se znebila moreče skrbi in minolo je od tedaj več mesecev, ne da bi bil jeden izmed njiju črnil besedo o tej denarnici, dasi jima je

elementom, ki so nevarni socijalnemu miru. Mi ne dovolimo budgetnega provizorija samo, ker je državi potreben, ampak tudi kot izraz zaupanja do vlade. V imeni srednje stranke izjavil je opat Hauswirth: Razne enunciacije, s katerimi je vlada doslej stopila v javnost, kažejo jasno, kakov je njen program, kaksi so njeni smotri in njene intencije. Srednja stranka, ki želi, da se javne zadeve rešujejo mirno, stvarno in spravljivo, je te enunciacije vzela z zadovoljstvom na znanje in upa, da bo vlada svoje s principi srednje stranke soglašajoče intencije izvršila previdno in odločno na korist državi in prebivalstvu. S to nadejo lotili se bomo vseh došlih nam predlog in zagadelj dovoljujemo tudi budgetni provizorij. V imeni konservativnega kluba govoril je grof Falkenhayn tako le: Konservativci so vladno izjavo z živahnim zanimanjem vzeli v vednost. Vlada sme računati na tisto velespoštovanje z naše strani, katerega nismo nikdar odrekli možem, katere je cesar odlikoval s svojim zaupanjem. Če bo vlada mej stavljenimi si nalogami in oziraje se vedno na moč in veljavo države vse sile posvetila gospodarskim in finančnim zadevam, tako smo uverjeni, da se dobi podlaga za vkupno mirno delovanje. Spoznavajoč težkote tega dela podpirali bomo vlado dobrohotno in zaupno. Dasi vzdržuje stranka vsa svoja načela, sodelovala bode v kolegijalni slogi in spoštuje vsako drugo prepričanje pri vseh v gospodsko zbornico spadajočih delih in glasujemo za budgetni provizorij. Ministerki predsednik grof Windischgraetz se je na to zahvalil za izraz zaupnosti in obljubil, da se bo vlada trudila obrniti si to zaupanje. Zbornica vzprejela je potem budgetni provizorij v drugem in tretjem branji in rešila celo vrsto manjših predlog, katere je bila že prej rešila poslanska zbornica.

Poljaki in koalicija.

Zadnje parlamentarne dogodbe prouzročile so tudi mej Poljaki nekako krizo. Politične stranke razcepile so se namreč v dva tabora in glasila teh strank seveda tudi. Jeden del poljskih listov, na čelu jim „Przeglad“ so odločni nasprotniki slovanske koalicije in v prvi vrsti Mladočehov, katere imenujejo — rebele. Ali tudi takih listov je mnogo, ki nikakor niso zadovoljni s politiko poljskega kluba in ki te svoje nezadovoljnosti nič ne prikrivajo. Najodličnejši mej temi je „Kurjer Lwowski“, ki stoji na demokratičnem in slovanskem stališču, potem pa „Nova Reforma“. A celo „Gazeta Narodowa“, ki je vendar organ poljske državnozbornske delegacije, ni zadovoljna z neslovanskim postopanjem poljskih poslancev. Pa tudi narod sam ne odobrava koaličijske politike. Poslanec Szczepanowskiu so najodličnejše Krakovske dame brzojavno sporočile obžalovanje, da je v državnem zboru govoril proti Čehom in da so se poljski poslanci zvezali z nemškimi liberalci zoper avstrijske Slovane. Občinski svet Krakovski pa je pozval poslanca Sokolowskega, naj se pred svojimi volilci opraviči za to, da je pritril koaliciji. — To sicer še ni porok, da bodo poljski poslanci začeli drugo politiko, a dokaz, da se ves narod ne strinja s to politiko in to obuja in vzdržuje upanje, da se morda s časoma tudi spremeni taktika in politika poljskih poslancev.

Vnanje države.

Rusko-francoska manifestacija.

Peterburška aristokracija priredila je dne 14. t. m. francoskemu poslaniku grofu Montebellu na čast sijajen banket, katerega so se udeležili vsi ministri in najvišji državni dostojanstveniki. Izmed govorov je bil posebno znamenit govor grofa Bobrinskega, plemiškega maršala v Peterburgu. Govornik je pojasnjeval razmerje mej Francijo in Rusijo, povdarjajoč, da je alijanca teh dveh držav osnovana

na vkupnosti interesov in na simpatijah obeh narodov ter da je jedino jamstvo evropskemu miru. Poslanik se je v istem zmislu zahvalil. Ta manifestacija rusko francoske solidarnosti naredila je v vseh evropskih političnih krogih največji utis, ker so se udeležili najodličnejši in najuplivnejši ruski državniki in je torej imela povsem oficijelno lice.

Inozemci na Francoskem.

Francozi že od nekdaj ne gledajo s prijaznimi pogledi na inozemce, naseljene na francoskem teritoriju. Pred nekaj leti je parlament vzprejel zakon o zglasevanju, s katerim se je določilo, da se mora vsak inozemec oglašiti pri županstvu dotičnega kraja, kjer se misli muditi dlje kakor štirinajst dni, kar je za tujce seveda jako nadležno, za francosko policijo pa prav ugodno. Tako zamore nadzorovati tujce, zlasti nemške elemente, s katerimi je imela Francija že za časa vojne z Nemčijo velik križ. Bili so namreč vsi vohuni pruske vojske. Tudi sedaj so prvaki anarhističnega gibanja večinoma tujci. Sedaj hoče francoska vlada izdelati zakon, s katerim bi se prepovedalo inozemcem kupovanje sveta v francoskih kolonijah in v obsegu vojnih pristanov ter trdnjav, kar bi bilo za Francijo samo koristno.

Vohuni na Nemškem.

Pred državnim sodiščem v Lipskem vršil se je te dni proces proti dvema aktivnima francoskima častnikoma Delgonyem in Delquayem zaradi vohunstva. Kakor znano, sta se ta dva častnika vozila z najeto ladjo ob nemškem bregu in fotografirala utrdbe, risala načrte itd. Prijeli so ju v Kielu. Državno sodišče obsodilo je prvega zatočenca na 6, drugega na 4 leta v zapor. V razlogih razsodbe se pravi mej drugim: Zatočenca sta kot častnika bila pridljena gen. štabu. Spoznala sta, da so zemljevidi nepopolni in z dovoljenjem svojih predstojnikov sta se lotila vohunstva, dobivši državno podporo 4400 frankov. — Nemški listi kriče sedaj na vse grlo, da vzdržuje Francija celo krdelo vohunov, ne pomislijo pa, da so francoski zapori prenapolnjeni z nemškimi vohuni. Številke so za to najboljši dokaz. Na Nemškem je bilo zadnjih dvajset let okoli 90 oseb obsojenih zaradi vohunstva — po narodnosti so bili ti vohuni večinoma Nemci, potem Danci, Poljaki in le trije Francozi — na Francoskem pa nad 200 oseb, mej katerimi je bila jedna tretjina Italijanov, dve tretjini pa Nemcev.

Dopisi.

Iz Zagreba, 16. decembra. [Izv. dop.] (Besede se bojé!) V različnih evropskih parlamentih se godi sem ter tja kaj čudnega; a unikum je v tem oziru vender-le hrvatski sabor. Ako hočeš doživeti kaj neverjetnega, pridi le k nam, obišči naš sabor, pa bodeš kmalu kaj videl in slišal, da ne bodeš verjel svojim očem in ušesom. Ko je bil pokojni Mirko Hrvat predsednik, bili smo tega že vajeni, a ko je sedel Vaso Gjurgjević na njegovo mesto, mislili smo, da se bode vsaj to spremenilo. V začetku tudi res ni posegal vsak čas po zvončku, kakor je to bila Hrvatova navada. Da, dovolil je sem ter tja, da se je tudi o politiki govorilo. Nadejati se je bilo torej, da se bode celo naše parlamentarno življenje poboljšalo. A kar najedenkrat nam je danes pokazal, da smo se grdo zmotili. Doživeli smo namreč zopet majhen parlamentaren škandalček, a provzročil ga je baš gosp. predsednik in zvesta mu madjaronska stranka. Zgodila se je malenkost, a ta malenkost je kaj značilna za

novala „villa Eleonora“. Pozabila sta popolnoma, da denar še vedno ni njihov, a kadar sta se tega spomnila, vzkliknila sta vselej: „Ubogi naš denar!“

Konečno je prišel vender pričakovani teden. Gospod Čebular pripravil je svojo prošnjo za umirovljenje in se z nekim mandrijerjem zmenil za stavbišče.

Na dan, ko so prešli najdeni papirji v njuno last, šla sta oba v popolnoma novih oblekah na policijo. Ko sta s podpisima potrdila vzprejem, izročil jima je komisar listnico z vrednostnimi papirji.

„Dobljeno je,“ rekla je gospa Čebularjeva, ko je z nepopisnim dostojanstvom stopila na cesto, kjer ju je čakal eleganten fijakar.

— „K bankirju X-u naju peljite,“ ukazal je gospod Čebular gravitetično.

Kmalu sta bila v menjalnici.

„Ali imate 6000 goldinarjev gotovine,“ vprašal je gospod Čebular z neposnemnim ponosom.

„Da, gospod.“

„Potem prosim, prevzemite te vrednostne papirje.“

Bančni uradnik pregledal je papirje in potem malomarno in nekako sarkastično rekel:

— „To so grške železnične zadolžnice. Kurzi so jako padli. Vredni so k večjemu — tristo goldinarjev.“

politiko, ki se pri nas vodi. Dan 17. t. m. je za grofa Khuen-Héderváryja in za njegovo stranko jako pomemben. On — gospod grof — stopil je ta dan, pred desetimi leti, prvič v hrvatski sabor kot ban Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Njegova stranka pa je ta dan tako rekoč porojena. Brez grofa Héderváryja in njegovih pomočnikov bi danes te stranke ne bilo. Ni torej čudo, da mu je hvaležna. A to hvaležnost je hotela danes prav slovesno v saboru dokazati. Na dnevnem redu ni bilo nič. Budgetni odsek je ravno priposlal svoje poročilo in predsednik je imel samo naznaniti, kdaj se začne budgetna debata. Poslanec Jakčin hotel je sicer nekaj interpelirati, a Gjurgjević ga je nagovoril, naj odloži svojo interpelacijo do prve prihodnje seje, kar je Jakčin tudi storil. Nihče ni pričakoval, da bi se kaj posebnega zgodilo. Kar na-jedenkrat vzame predsednik neki spis v roke in jamé čitati: 17. december leta 1883 bil je za našo domovino in za ta-le sabor pomemben in srečen dan... Morete si misliti, kaj je še dalje čital. Ko bi mu smel človek vse to verjeti, moral bi pomisliti, da bi že ne bilo Hrvatske brez grofa Khuen-Héderváryja. Čital je skoraj pol ure; slišali smo mnogo o sreči „naše“ domovine, o zaupanju „našega“ naroda, o dobroti „našega“ baba. Gospod Vaso Gjurgjević je namreč Srbin — vladinovec sicer, a to nič ne dé. V tem oziru so madjaronski in radikalni Srbi čisto jednaki; besede „hrvatski“ ne bode ni jeden spregovoril za nič na svetu. Ko je končal svojo prozajično himno, vstal je poslanec Barčić Madjaroni so se silno prestrašili. Kaj ta neki hoče? Mar bode govoril zoper bana, kateremu so ravnokar tako „oduševljeno“ živio upili. Predsednik vpraša Barčića, kaj hoče. „Besedo. Hočem predsednika nekaj vprašati.“ Tako vprašanje je v hrvatskem saboru vsak čas dovoljeno. Ne more se prepovedati. A kaj se pri nas ne more? Vse se more, kar hočejo Madjaroni! In boječ se, da bode res o desetletnici govoril, jamejo upiti, kakor v gostilni, kadar je že mnogo praznih steklenic na mizi. Barčić zahteva še jedenkrat besedo. „A kaj hočete povedati?“ vpraša predsednik. „Vprašati Vas hočem nekaj. Podelite mi besedo, pa bode te slišali, kaj hočem!“ Predsednik ne vé, kaj bi storil, a Madjaroni upijejo čedalje bolj. Ko jim to ni dosti, pomagajo si s tem, da tolčejo s pestmi po mizah. Opozicija zahteva odločno, naj da predsednik Barčiću besedo. Madjaroni pa si mislijo, ako bode ta govoril, potem naša „sijajna“ manifestacija ni nič vredna, in zato zahtevajo, naj Barčić molči. To trpi nekaj minut. Na zadnje vpraša predsednik zastopnika, ki hoče govoriti: „Morebiti ni Vaše vprašanje tako nujno, da bi morali baš danes govoriti? Pa vprašajte v prihodnji seji, kar hočete.“ „Ne!“ odgovarjala je opozicija. „Nujno je. Ne more se odlagati.“ Madjaroni so že tako upili, da besede ni bilo slišati. „Naj molči! Nečemo ga poslušati! Kaj neki hoče?“ In predsednik, ki si že ne vé pomagati, zaključil sejo. Opozicija protestira, a to nič ne pomaga. Gjurgjević gre ven, za njim pa počasi njegova vedno zvesta garda. Tako se torej sedemdeset Madjaronov boji slišati besede jednega jedinega opozicijskega. Kaj si mora človek misliti, kadar to sliši? Kaj bi mogel Barčić tako strašnega vprašati, da tega vladna stranka še slišati ne sme? Mar jih peče vest tako hudo, da jih spravi vsako vprašanje v zadrego? A še vedeli niso, kaj hoče Barčić vprašati. Seveda, kadar opozicija govori, pové „narodni stranki“ navadno jako bridkih resnic. A danes ni bilo tako nevarno. Barčić je hotel le zvedeti, je li tudi predsedništvo hrvatskega sabora izjavilo francoski komori svoje sožaljenje nad atentatom, ki se je dogodil preteklo soboto. Nujno je to bilo na vsak način, a ko bi bili Barčić poslali, morali bi tudi Madjaroni pritrčiti, da je imel prav, ko je hotel besedo. Sedaj se morebiti kesajo. A to ne popravi pogrške. Škodovali so si pa s svojim postopanjem več, nego morebiti mislijo. Sedaj vé vsakdo, da se že besede bojé, a denšnjemu zistemu to gotovo ne more biti v prid. Opozicija si bode znala pribaviti zadoščenja za to parlamentarno razžaljenje. Madjari pa naj le tako naprej postopajo; narod jih bode potem najbolje spoznal. Dru-zega ni treba.

Iz Postojline, 19. decembra. [Izv. dop.] (Čitalnica, — „Rodoljub,“ — Narodni dom.) Mej glavnimi stebri, stavljenimi v procvit in prospeh narodnega našega življenja, so čitalnice in

Dalje v prilogi.

bralna društva. V njih zbiraj se inteligenca, v njih zbiraj se tudi pristo ljudstvo, vsi ki delajo za domovino in za narod. Vsakega Slovenca dolžnost bodi in je, podpirati taka društva, ker se s tem širi zavednost, ljubezen do vzvišenih idealov, ljubezen do domovine, do naroda in vzpodbuja narodna požrtvovalnost. V nedeljo zbrati je nas Postojnčane občni zbor „Narodne čitalnice Postojnske“ v posvetovanje o društvenem vodstvu in o društvenih razmerah. Predsednik g. Anton Ditrich pozdravi vse došlece, ter omenja važnejših društvenih poavov, v prvi vrsti pa ustanovitve novega pevskega zbora, kateri veselo pozdravi. Vodstvo zborovo je prevzel g. Ivan Pišaneč, uradnik v Presranku, ki se ne straši daljnega pota k vami, a oglašalo se je 25 čilih močij, mej njimi 10 dražestnih gospic, goječih slovansko petje, slovansko glasbo. Z odobravanjem bili sta vzprejeti poročili zaslužnih gg. tajnika St. Primožiča in blagajnika Petra Kraigherja, ker prepričali smo se, da je odbor vestno izvrševal dolžnosti svoje, da na trdni podlagi čvrsto deluje v dosego smotra, kateri si je čitalnica postavila pred četrtsotletjem. Po različnih gospodarskih nasvetih preide se k volitvi novega odbora. Vzklikom volena sta bila gg. Anton Ditrich in Peter Kraigher predsednikom in tajnikom; častno zahvalo dali so jima s tem društveniki za vztrajno in uspešno njuno delovanje. Tudi novovoljeni odborniki gg. Alojzij Kraigher, Gregor Pikel, Edmund Planinšek, Štefan Primožič in dr. Drag. Treo so nam poroki, da bode društvo krepko uspevalo. Barne odobravan bil je po končanem vzporedu poziv g. predsednika do navzočih, da se naroči priprostemu ljudstvu v Postojni in njeni okolici kolikor možno večje število iztisov „Rodoljuba“. Prof. skrivnemu rovanju naših nasprotnikov, katerim ni niti najavetejši kraj v oviro pogubnega delovanja, treba združeno z vsemi silami delovati, ljudstvo probujati in podpirati, kar doslej smo s tem, da mu priskrbimo primerne poučnega, zdravega berila. Uspeh tega poziva bil je nepričakovan; po novem letu prične prihajati nad pol stotine novih iztisov „Rodoljuba“ v našo okolico. Upajmo, da se število še povekša; upajmo, da bode ta vzgled tudi drugje našel krepak odziv, ker skrb naša bodi, da se priprosto ljudstvo zaveda! Slednjč še opazko. Postojna se naziva središče zavedne Notranjske. Čas je torej, da zapusti duševno središče Postojnskih Slovencev dosežanje neprimerne prostore, ter se nastani v dostojnih, da bodedo Postojnčani s ponosom pokazali na zgradbo narodno: Tu je naša „čitalnica“, tu naš „Sokol“, tu naš — „Narodni dom“. Na delo tedaj! Viribus unitis! — č.

Z Dolenjskega, 18. decembra. [Izv. dop.] V nekaterih krajih po Dolenjskem razsaja davica, posebno v nižje ležečih krajih ob Krki. Vreme je vlažno, zemlja je mokra, a ker zima ni huda, se naš kmetič ne oblači gorko, še manj pa svoje otroke. Otroci mrjo sedaj hudo. V Krškem in Novomeškem okraji umrlo je v jedni hiši po dvoje, tudi troje otrok. Zdravniške pomoči na kmetih seveda ni. Zdravniki so na Dolenjskem redko sejani, vrh tega pa je naš kmet gledé bolezni in smrti velik fatalist. Če zbolí živinče, je seveda kaj drugega. Tudi za prostorno zračno hišo ne da naš kmet dosti. Kaj bi tudi! Teh par mesecev zime se že prebije, drugi čas pa ni treba in ni mogoče tičati za pečjo. Navadno se najde le jedna soba; v njej biva vsa družina. Mrlič ostane tudi v sobah celih 48 ur, tudi če je za kužno boleznijo umrl. Poznam družino, ki stanuje v majhni bajti. Oče, mati, osem živih otrok. Pred par dnevi umrl je eden teh otrok za davico in ležal 48 ur v isti sobi, kjer živi družina, dasi mrtvašnica ni daleč od hiše. Ali bi v takih slučajih duhovniki ne mogli posredovati, saj zategadelj še ni treba zanemariti političnega agitovanja. Morebiti je le nekaj na tem, da se človek lahko kužne bolezni obvaruje in tega ni prezirati. Naj bi se te dobrohotne vrste uvaževale zlasti v dubovniških krogih.

Domače stvari.

(Novoletne nadloge) smemo po vsi pravici imenovati voščila, s katerimi bodo čevljarski in krojaški učenci, dimnikarji, škropilci ulic in drugi ljudje — z nekaterimi izmed njih celo leto nismo v dotiko prišli — začeli nas v kratkem obsipati. Da igrajo pri vsem tem voščila le podrejeno ulogo, da je večini njih, ki nam ta voščila prinašajo, za naše zdravje in našo srečo toliko ko za lanski sneg, znana je stvar. Vsaj se v tem, ko ustna govoré stereotipno „srečno in veselo novo leto“, že stegne proti nam

roka voščilčeva, opominjajoč nas, da voščilec tirja neizprosno svoj tribut. — Zares: skrajni čas bi bil, da se občinstvo uprè takemu nedostojnemu prosjačenju. — Kako dalječ sega časih podjetnost tistih, ki smatrajo noveletna voščila za ugoden povod atentatu na naše žepe, dokazujejo najlepše diurnisti tukajšnjega deželnege sodišča, ki — kakor se nam od zanesljive strani poroča — pošiljajo že sedaj od hiše do hiše svoje „inkasiste“ „izražat noveletna voščila“. Ne vemo, če imajo gospodje za to dovoljenje svojega predaedstva; a če je imajo, ohranijo naj vsaj toliko takta, da bodo „prisrčna svoja voščila“ izražali tudi o pravem času.

(Slovensko gledališče.) Jutri predstavlja se v drugič jako zabavna veseliga „Madame Mongodin“ ki je pri prvi predstavi dosegla tako dober uspeh. Nadejati se je, da privabi vsaj primerno število gledalcev v gledališče, ker se je predstavljala zares izborna in na splošno zadovoljnost.

(Ljubljansko okrožje akademičnega društva „Sava“) priredi jutri 21. t. m. v klubovi sobi Hafnerjeve gostilne ob 1/2 9. uri zvečer sestanek, pri katerem bode razgovor zlasti o venčku, ki ga napravi društvo. Z ozirom na to vabi upravnštvo najhujšane sosebno gg. starešine, da bi se mnogoštevilno udeležili tega večera.

(Telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani) ima redni občni zbor v petek, dne 5. prosinca 1894. l. ta v vrtnem salonu restavracije „pri zvezdi“ ob 7 uri zvečer. Vzored zborovanju: 1. Nagovor staroste; 2. Poročilo tajnikovo; 3. Poročilo blagajnikovo; 4. Volitev odbora; (§§ 9. in 10. društ. pravil: Občni zbor voli z nadpolovično večino navzočih a) starosto, b) podstarosto, c) ostalih 7 odbornikov, d) računске preglednike. Odbor se voli za leto dni, more po preteku dobe zopet voljen biti in morajo vsi odborniki in računski pregledniki stalno prebivati v Ljubljani.) 5. Volitev računskih preglednikov; 6. Poročilo o novem pravilniku; 7. Razni nasveti; 8. Slučajnosti. Po završenem zborovanju prosta zabava. K mnogobrojnej udeležbi vabi ujudno odbor.

(Prvo krono družbi sv. Cirila in Metoda) Uredništvu našega lista poslala je kot kronski dar: Iz Jesenic na Goreniskem gospa Marija Schrey, poštarjeva soproga 47 kron 40 vin., katere je nabrala mej tamošnjimi rodoljubkijami in rodoljubi; darovali so: Gosp. Anton Trevn 5 kron; neimenovan gospod 3 krone; po 2 kroni: č. g. Janša, župan v Dovjem, gosp. notar Kranjskogorski, g. Pavliha, neimenovanec, g. Josip Kavšič, gđ. Mici Eržen, g. Dora Klobovs, poštna upravitelica; po 1 krono: Gđ. F. Ažman, Betka Bolec, Fani Dovžan, Marija Hafner, Terezija Petzl, neimenovana gospa, gđ. Adela Pfeifer, poštna upravitelica, g. Špan, gg. dr. Jelovšek, Josip Platnar, knjigovodja, Čretnik, železniški uradnik, Čop, doktorand, popotni gospod, neimenovanec, g. Ferjan, Mala Zinka, Pepi in Mici vsak 1 krono, gosp. Podpečnik 40 vinarjev in gospa pošiljateljica in nabiralka 7 kron. — Živila rodoljubna gospa nabiralka in rodoljubne darovalke in darovalci in njih nasledniki!

(Umrli je) včeraj popoldne gospod Jožef Trinker hišni posestnik in gostilničar, znan našim čitateljem iz časa, ko je v stari čitalnici imel restavracijo. Bil je še le 49 let star in vsled svojega ljubeznivega vedenja obče priljubljen. N. v. m. p.!

(Statistika deželne blaznice) Koncem l. 1891. bilo je v deželni blaznici na Studencu, v kateri je 235 postelj, ostalo 222 umobolnih in sicer 109 moških in 113 žensk. Mej letom 1892 je prirastlo 74 moških in 71 žensk, vseh umobolnih je bilo torej lani 367. Odšlo je: ozdravelih 7 moških in 14 žensk, deloma ozdravelih 25 m. in 25 ž., neozdravelih 9 moških, 7 žensk. Premeščenih je bilo 12 oseb, ušlo je 5 moških, umrlo je 23 oseb. Koncem leta 1892 je bilo torej 240 umobolnih v zavodu. S Kranjskega jih je bilo 355 izmed 367, ostali iz drugih dežel. Samskega stanu bilo jih je 241 (126 m. in 115 ž.) oženjenih 101 (59 m. in 42 ž.) vdovskega stanu 25 (9 m. in 16 ž.) Po poklicu bili so zastopani skoro vsi stanovi, največ je bilo dninarjev in delavcev 144, najmanj zdravnikov, namreč 2. Bolnike je obiskalo tekom leta nad 1000 oseb.

(Iz Domžal) se nam piše: Pred nekaterimi meseci ustanovilo se je v naši vasi slovensko bralno društvo. Danes vam pa poročam veselo novico, da se je v tem društvu zbralo lepo število pevcev in sestavil pevski zbor, ki se pridno uči, tako da bodedo imeli že sv. treh kraljev dan

p. l. prvi koncert. Natančni program pesmij pošljemo v kratkem. — Upamo, da se bode udeležilo veliko število rodoljubov tega koncerta. Vsak, ki so mu količkaj znane naše razmere, razveseliti se mora, da smo v kratkem času toliko napredovali. Saj je že naša ustanovna slavnost pokazala, ker je bila tako brezštevilno obiskana, da vedo rodoljubi, kakega pomena je naše bralno društvo. Zatorej se nadajamo, da nam bodo v tem težavnem delu vsi pravi rodoljubi pomagali, da ne opešamo, in da ne propademo popolnoma. — Torej na veselo svidenje pri koncertu dne 6. prosinca 1894. leta. —

(Pri rednem občnem zboru) narodne čitalnice v Črnomlju so bili izvoljeni sledeči gg. za leto 1894.: J. Bučar, predsednikom; M. Pavlin, blagajnikom; J. Dovjak, A. Kunc, F. Ravnikar, J. Schweiger in F. Štefančič, odbornikom; F. Šušteršič, A. Schweiger, namestnikom.

(Bralno društvo v Mokronogu) je imelo svoj občni zbor dne 14. t. m., pri katerem so bili izvoljeni v odbor za leto 1894 ter so se konstituirali kakor sledi: Predsednikom: Viktor Rosina, c. kr. notar v Mokronogu. Predsednika namestnikom: Janez Virant, župnik v Mokronogu. Tajnikom: Jože Rohrmann, notarski kandidat v Mokronogu. Blagajnikom: Ivan Splichal, c. kr. davčnega urada pristav v Mokronogu. Arhivarjem: Jarnej Ravnikar, nadučitelj v Mokronogu. Odbornikoma: Eduard Bohinec, učitelj v Mokronogu in Josip Pogačar, c. kr. kancelist v Mokronogu. Namestnikoma: Dr. Adolf Pfefferer, c. kr. okrajni sodnik v Mokronogu in Franc Zupančič, župan Mokronoški, posestnik v Sv. Križu.

(Nesreča.) Minoli teden povozil je vlak na postaji v Poličanah nekega kmeta, ki je hotel pred dohajajočim Tržaškim poštnim vlakom čez tir. Nesrečnež je bil takoj mrtev in je stroj truplo tako razmesaril, da so morali posamične dele skupaj pobirati.

(Zdravstveno stanje.) Kakor drugod, tako se je tudi v Žireh zopet pojavila hripa s hudimi posledicami. Vsak, ki jo dobi, zapade navadno takozvani „novi bolezni“, ki vrže človeka za več tednov na postelj, ali pa še kaj hujšega zahteva. Mej otroci se pojavlja poleg dušljivega kašlja tudi škrlatica, na kateri je obolelo več otrok; dva sta že umrla. A pri vseh teh neizgovarljivih kajti malo hiš je brez bolnika, ni o kaki zdravniški pomoči ali o kakih zdravstvenih naredbah ni duha ni sluha. Pač smo od sveta ločeni in pozabljeni! — V vaseh Planina in Dolenje v Vipavskem okraji zbolelo je 115 oseb za hripo, izmed katerih jih je 47 že ozdravelo. Šola se je morala začasno zapreti. — V Rateževem brdu v Postojnskem okraji zbolelo je 5 otrok za davico in je jeden umrl.

(Trtna uš) se je razširila v občinah Goče, Lože in Erzelj v Vipavski dolini, kjer se je že pokazala letošnje poletje. Več vinogradov je okuženih na novo.

(Božičnica) podružnice sv. Cirila in Metoda na Greti v Tržaški okolici bode v soboto dne 23. t. m. popoldne in sicer skupaj za otroška vrta na Greti in v Rojanu v zadnji sobani „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“. Milodare hvaležno vzprejemlje vodstvo podružnice.

(Tržaški iredentist) lekar Niederkorn, ki je obtožen zaradi razširjevanja puntarskih plakatov, se bode moral zagovarjati pred sodiščem v Inomestu, ki se je delegiralo za obravnavo proti njemu.

(Slovenski klub na Dunaji.) ima v soboto 23. dec. t. l. v dvorani L. Mitzkove restavracije „zum alten Schottenthor“ I. Schottengasse 7, tretji svoj večer v tej sezoni. Na dnevnem redu je berilo vč. gosp. dr. Fr. Sedeja, c. in kr. dvornega kapelana in ravnatelja v Avgustineju: „O Ernestu Renanu“. Začetek ob osmih zvečer. (Pristopima samo oni, kdor je povabljen ali po kakem udu vpeljan.)

(Hrvatske novice.) Deželna vlada v Zagrebu namerava narodno gledališče dati zasebnemu podjetniku v najem. Če bi se to zgodilo, hočejo najboljše sile izstopiti iz zaveze narodnega gledališča, namreč tragedinja g. Ružička-Strozzi in gg. direktor Mandrovič in režiserja Fijan in Milan ter ustanoviti novo potujoče društvo. Njim bi se utegnili pridružiti še drugi člani. Vlada si bode bržkone stvar premislila. — V Zagrebu se je morala jedna šola zapreti, ker je mnogo otrok zbolelo na ušesih. — Društvo za urejenje in olepšanje Plitvičkih jezer in okolice ima jutri glavno zborovanje in se bode volil predsednik in odbor. Dozda

je društvu pristopilo 405 članov, med njimi mnogo gospej in gospic. — Koncert pevskega društva „Vila“ v Varaždinu, v katerem je sodeloval tudi naš rojak skladatelj g. Fr. S. Vilhar, se je obnesel prav dobro in je občinstvo odlikovalo g. Vilharja kot odličnega glasbenika in posebno kot narodnega skladatelja. — „Lisinski večer“, ki ga je priredilo društvo „Kolo“ v Zagrebu, izvršil se je prav sijajno in se je občinstvo pokazalo prav hvaležno za tak izreden užitek. — V mestni ubožni hiši Zagrebski nastal je v petek v noči ogenj, ki so ga pa ognjegasci bitro zadušili. — Vsled odpovedi g. dr. Amruša, izvoljen je starosta Zagrebskega „Sokola“ dosedanji podstarosta g. Julij Halper Sigetski, na njegovo mesto pa g. dr. Stjepan pl. Miletič.

— (Razpisane službe) Pri okrajnem sodišču v Murau-u, eventuelno pri kakem drugem sodišču je izpraznjeno mesto kancelista. Zahteva se spričevalo o skušnji za vodstvo zemljiške knjige. Prošnje do dne 15. januarja 1894 pri predsedstvu okrožnega sodišča v Ljubnem (Leoben). — Pri okrajnem sodišču v Kranjski Gori je razpisano mesto sodnega sluga. Prošnje do dne 15. januarja 1894. pri predsedstvu dež. sodišča v Ljubljani. — Z novim letom vzprejme se pisar pri okrajnem glavarstvu v Krškem. Prošnje istotam. Plača po dogovoru. — Pri deželnem sodišču v Ljubljani je razpisano mesto prvega jetniškega zdravnika za opravljanje zdravilstvene službe v deželno sodni jetnišnici in v zaporih m. del. okr. sodišča v Ljubljani z letno plačo 350 gld. in mesto prvega sodnega zdravnika za opravljanje strogo sodnozdravniških funkcij z določenimi pristojbinami. Prošnje za obe te dozdej in tudi znanje slovenščine, je vložiti do dne 31. t. m. pri predsedstvu dež. sodišča v Ljubljani. — Pri okrajnem sodišču v Savodji (Gmünd) na Koroškem je razpisano mesto sodnega sluga, oziroma pri kakem drugem okr. sodišču. Prošnje do dne 16. januarja 1892. l. pri predsedstvu dež. sodišča v Celovci.

Prvo krono
družbi sv. Cirila in Metoda!

Razne vesti.

* (Madjarska justica.) V Koložu bila je te dni pred porotniki čudna obravnava. Neki madjarski častnik obdolžil je rumunskega odvetnika Mana, da je leta 1848 avstrijskemu generalu Urbanu izročil glavo madjarskega veleposestnika Huszarja in za to dobil 35 gld. kot plačilo. Man čutil se je s tem žaljen na časti in je tožil. Zarad iste obdolžitve je bil Man že poprej pred sodiščem tožen, pa je bil oproščen navzlic temu in navzlic faktu, da tožena žurnalista nista nikakor mogla dokazati z najmanjšo stvarjo svoje trditve, bila sta oproščena, tožitelj pa obsojen, da plača sodne stroške v znesku 297 goldinarjev.

* (Deset let speče deklet) je v vasi Thonelles na Francoskem. Dne 31. maja l. 1883 prišli so žandarmi iskati Margerito B., ki se je vsled tega tako prestrašila, da je dobila nervozne napadaje, ki so trajali 24 ur. Potem pa je padla v letargično spanje, ki traja še danes. Ker ima usta krčevito zaprta, morajo jo umetno hraniti. Leži vedno na hrbtu, oči ima zaprte, obraz jako bled. Truplo je tako slabotno, da je ubogo deklet res le kost in koža. Lasje in nohti ji ne rasejo več. Dekle je videti, kakor mirno speča oseba. Zdravniki menijo, da je popolnoma neobčutna in da ne ve za nič, kar se godi okoli nje in se boje, da bi nagloma umrla, ker je jako oslabela. Zdaj se le še tuji zanimajo za nesrečnico.

* (Ukradena podoba) V Hamburški galeriji slik ukradel je neznani zlikovec podobo, ki jo je slikal l. 1615 Vander Velde in ki je cenjena na 3000 mark. Izrezal je podobo iz okvira in jo tako odnesel.

* (Sto in šestnajst let stara.) V Oseku umrla je te dni gospa Barbara Schiesl, ki je bila rojena l. 1777. Zadnjih deset let živela je starka skoro izključno o kavi.

* (Anarhistična država.) Francoska vlada je dobila po guvernerju Novo Kaledonije vest o neki novi državi, ki se je ustanovila na enem izmed Hebridskih otokov. Že nad leto dni živi tam 12 francoskih anarhistov brez vseh postav v najboljšem sporazumljenju ter se obnašajo fantastično. Kolonijalni urad je tej dvanajstotici dal potnino, ker so želeli naseliti se izvan Evrope. Kaledonski guverner svetuje, naj se ta kolonija pomnoži po anarhističnih fantastih, ki so le prenapeti, a nimajo zločinških nakan.

* (V gledališči zgorela.) V Peterburgu vnela se je pri glavni skušnji baleta „Cinderella“ lahka obleka plesalke Anderson in so jo težko ranjeno odvedli z odra.

* (Železniški vlak v vodo padel.) Pri Dunkirku v severni Ameriki padel je vlak z mosta v reko Ohio. Dozdej je dognano, da je dvanajst oseb našlo smrt, mnogo družin se pa pogreša.

Književnost.

— „Slovenski Pravnik“, prinaša v 12. št. nastopno vsebino: 1. Fr. Šuklje: O reformi naših direktnih davkov. (Konec.) 2. P. pl. Radics: Pravo in državoslovna predavanja v Ljubljani. 3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo: a) Lastniško tožbo naperiti se sme tudi, če je le nevarnost, da bode nastal radi lastnine prepir. b) K razlagi § a 126. o. s. r. c) Kdaj se sme izvršiti ustaviti vsled prošnje izvršenca? d) Kako se morajo vročevati razsodbe v inozemstvu bivajočim strankam. e) Kdaj je utemeljen ugovor iz § a 1335 obč. drž. zak. Kazensko pravo: „Reformatio in peius“ v obnovljenem postopku. — K § om 359. in 410 k. p. r. 4. Iz upravne prakse: K razlastitvenemu postopanju za ceste. 5. Kujiževna poročila. 6. Razne vesti. 7. Pregled pravosodstva.

— Slovenska knjižnica. Urejuje in izdaja A. Gabršček. Snopč 6. prinaša v prevodu Vekoslava Benkovića polovico povesti „Stara Rumanka“, katero je v poljskem jeziku spisala E. Orzeszkowa, katero prištevajo Poljaki najznamenitejšim svojim pisateljem. Nje povesti so bile že v razne jezike preložene. Benkovičev prevod se bere jako gladko. O povesti sami spregovorimo kaj več, kadar izide druga polovica.

— Enoch Arden Alfreda Tennysona Preveo Zmaj Jovan Jovanović. Ilustracije od K. Enischa. U Zagrebu. Knjižara Dioničke Tiskare. 1893. Str. 63. Cena 50 kr. Tennysonov Enoch Arden je eden najznamenitejših pesniških umotvorov moderne literature, Zmaj-Jovan Jovanović pa prvi srbski pesnik in priznani mojster forme — s tem je pač dovolj rečeno. Hrvati so s tem dobili klasičen prevod klasičnega dela, na kar jim moremo samo čestitati. Ilustracije so prelepe, kujižica pa jako elegantna.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 20. decembra. Včeraj je bila seja ministrskega sveta, ki je določil, ali se ima punkcacijska predloga glede ustanovitve Trutnovskega sodišča zopet spraviti pred deželni zbor češki, ali ne.

Praga 20. decembra. V Pakenicah zgodil se je sinoči dinamični atentat na odvetnika Wolfa. Wolfova hiša je skoro povsem porušena. Ranjen ni nihče. Sodi se, da so socijalisti storilci atentata. Policija je storila vse za varnost potrebne korake. Z avtentičnega vira se javlja, da so dne 17. t. m. ponoči nepoznani zlikovci ukradli na Dunaji 32½ kilograma dinamita. Za atentat na Wolfovo hišo se je najbrž ta dinamič porabil. Dinamična patrona se je s ceste vrgla v vežo Wolfove hiše. Kdor zasledí storilca, dobi 500 goldinarjev nagrade. Mestna straža se je pomnožila. Pri nekaterih socijalistih vršile so se hišne preiskave, ki pa so ostale brez uspeha.

Berna 20. decembra. Zavezna vlada iztirala je več francoskih in italijanskih anarhistov.

Madrid 20. decembra. Listi javljajo, da je poslanik maroškega sultana izročil kraljici-regentinji sultanovo pismo, v katerem ta naznanja, da je voljan zadostiti španskim zahtevam glede Melille in dati zahtevane garancije.

London 20. decembra. V poslanski zbornici utemeljeval je lord Hamilton svojo resolucijo gledé pomnožitve angleške mornarice, češ, da je prevlada Anglije na morji v veliki nevarnosti. Gladstone je govoril zoper Hamiltonovo resolucijo, češ, da se ni bati za angleško mornarico, ker je še vedno močnejša, nego združeni mornarici francoska in ruska.

Narodno-gospodarske stvari.

— Nove vrste porcelan se izdeluje iz azbesta, znane dolgonitne rude, ki je neizgorljiva. Azbest se stare in zgneti kakor porcelanova zemlja in se potem delajo iz njega razne posode in žgejo pri vročini 1200 stopinj, kakor se žge porcelan. Pridelek je podoben najfinemu kineškemu porcelanu in ima še to lastnost, da se rabi lahko kot precejalec, ker spušča pač tekočino, dokler ni glaziran, a nobene druge organske stvari, niti mikrobov. Na Angleškem so se taki precejevalci iz azbestovega porcelana obnesli prav dobro.

— Tovarna za sladkor v Oseku se bode ustanovila v kratkem, ako se zagotovi zadostna množina sladkorne repe v obliži Oseka ali v Slavoniji sploh. Pred tremi leti bila je jednaka tovarna v Čpinu poleg Oseka, ki je pa morala prenehati zaradi pomanjkanja sladkorne repe.

Poslano.*)

(Tiskano kot inserat.)

Na poslano tukajšnje gostilničarske zadruge in zadruge mesarjev, ki je v „Sl. N.“ št. 285 že v drugo zagledalo „megleni“ dan, in ki vzlic previdno prikritemu naslovu „dvojica ali trojica privilegovanih kupcev“ očitno v prvi vrsti meri name kot glavnega reprezentanta naše domače veletrgovine s prašiči, bil bi izvestno že takoj prvokrat odgovoril, da nisem baš z doma bil po kupcih v Budimpešti in v stolici hrvatski radi nakupa večje partije ogersko-hrvatskih ščetincev, čeprav so le-ti po „zadružnem“ mnenji tako trdega mesa — kakor usnje! Zdaj, ko sem se srečno vrnil s potovanja, hočem to storiti brez odloga, dasi prav ne vem, me-li omenjena gospôda ne bo prehitela ter morda še v tretje — ki rado gre — na potrpežljivem papirji mlatila jedno in isto „prazno slamo“, predno bo še to moje proti-poslano stavljeno in dotiskano! Toda prestopimo k stvari!

Izraženi želji, da bi slavni magistrat uravnaval tržni red in tako odstranil mnoge nedostatke na živinskem sejmu, pridružujem se i jaz popolnoma in prav iz srca, kajti komu bi bilo s tako konečno ureditvijo pač bolj ustrezno, nego-li meni, ki sem tako rekoč prvi in glavni veletržec te stroke na Kranjskem; vender pa nikakor ne morem odobravati načina, ki so ga gg. zadružničarji izvolili uporabiti v dosego tega in — še drugih svojih namenov; kajti, kar v tem pogledu navajajo v podkrepljenje, je neresnično in naravnost „iz trte izvito“!

Oni skušajo v svojem poslanem odnošaje na Ljubljanskem svinjskem sejmišču opisati tako, kakor da je taisto res kaka doména privilegovane dvojice ali trojice kupcev, kjer le-ti s svojimi pomagači vse prevladujejo, tako da kak klavec ali krčmar niti prešička domače reje kupiti ne more — a tu moram gospôdi pač glasno zaklicati: Oho! gospodje zadružničarji, le počasi, laž ima kratke noge, še krajši morda kakor pujski, bodisi domače ali pa ogersko-hrvatske provenijence, katerih prvi so Vam najbrž zgolj iz patriotizma tako pri srci, drugi pa toliko hujši trn v peti!

Vprašam, kdaj pa se sploh kakšen Ljubljanski krčmar in osobito kdo izmed v poslanem sopodpisanih gostilničarjev o pravem času prikaže na sejmišče? Če pa je potem, ko Vi pridete — če sploh vsake svete čase kdaj pridete — domača reja že pokupljena, tega vsaj ne morete v zlo šteti „privilegovani dvojici ali trojici“, da ni čakala na Vaš milostni prihod, ampak kriva je tega zgolj Vaša malobrižnost. Učite se, gg. krčmarji in gostilničarji, od svojih zaveznikov-mesarjev, te posnemajte, ti so v tem oziru bolj marljivi in premeteno posežejo čestokrat v kupčijo na sejmišču zgolj v ta namen, da pokupljeno blago potem z dobičkom prodajajo „privilegovanim kupcem“! In kar se posreči mesarju, zakaj bi se ne posrečilo i krčmarju? Saj je vedno dosti blaga tudi domače reje na sejmišču; samo pošteno ceno treba je obljubiti, ki zadovolji kmeta-prodajalca, pa vse gre. No, pa če bi vzlic temu le ne šlo — saj znana „dvojica ali trojica“ tudi ni tako tesnosrčna, da bi „zadružničarjem“ ne privoščila in ne prepustila tistih „desetih ali še več pomagačev“, če baš želi stalno namestiti jih; pridobila pa bo gospôda z lepimi obljubami „pomagače“ še tem laglje na svojo stran, ker pri „privilegovanih kupcih“ tako ti nimajo „fiksne angažementa“, ampak so — če so sploh — le od danes do jutri!

Dakle na noge z „zadružnimi močmi“ in porcije svinjske pečenke bodo po Ljubljanskih gostilnah prav kmalo tako velike in tako po ceni, kakor so bile nekdanj v mnogo hvalisanih dobrih starih časih in mogoče da še celó cenejši kakor „zelje“ kot običajna jej prikuha!

Tako bi človek res kmalo utegnil misliti, če bi hotel in mogel verjeti bajkam, ki jih „zadružničarji“ pripovedujejo v svojem poslanem, v katerem se navidezno, a samo navidezno, skoro da bolj ognjevitó ženejo za splošne interese tukajšnjih konsumentov,

*) Za vsebino tega sestavka je uredništvo le v toliko odgovorno, v kolikor zakon veleva.

Tvrška

Frana Detter-ja

v Ljubljani, na Starem trgu št. 1

priporoča svoje

šivalne stroje in slamoreznice.

Tu se tudi prodaja po znižani ceni samo nekoliko rabljena, tatov in ognja varna (1188-7)

večja blagajnica.

!! Darila za božične praznike !!

po prav nizkih cenah.

Priporočam vsake vrste žepne ure, stenske ure in prav lepe ure z nihalom, nove vrste, verižice, uhane, prstane, zapestnice in vse, kar v to stroko spada.

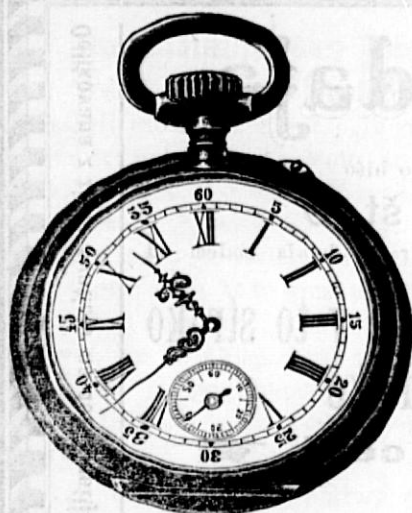
Pa še nekaj novega!

Slučajno sem v Švici veliko blaga in po ceni kupil, ter je hočem tudi po ceni razprodati.

Za prav obilen poset se priporoča

Fran Čuden

preje Slonove ulice, zdaj Glavni trg št. 25. (1107-9)

Božična in novoletna darila.

Kot za darila prikladna književna dela v elegantnem vezu priporočam:

Aškerčeve balade in romance, 2 gld. — Baumbach-Funtek: Zlatorog, 2 gld. — Cimpermanove pesmi, z rudičim obrezom, 1 gld. 40 kr., z zlatim obrezom 1 gld. 60 kr. — Funtek: Godec, 1 gld. 80 kr. — Gregorčičeve poezije, I. zvezek 2 gld., II. zvezek 1 gld. 50 kr. — Jenko Ivan: Pesmi, 1 gld. 60 kr. — Pavline Pajkove zbrane spise, I. zvezek 1 gld. 50 kr. — Pesjakove vijolice, 1 gld. 10 kr. — Razlagovo pesmarico, 1 gld. — Preširnovi pesmi, 1 gld. 40 kr. — Stritarjeve zbrane spise in Levstikove zbrane spise, Železnikarjevo pesmarico, 1 gld. 20 kr.

Za mladino priporočam knjige s podobami in povesti: Veseli otroci, 40 kr. — Naše domače živali, na karton prilepljeno, 70 kr. — Divje živali, isto tako, 70 kr. — Leporello, 9 kr. — Sree, 4 sešitke v enem zvezku, v platno vezano, 1 gld. 20 kr. — Šmida povesti, štirje zvezki po 40 kr., in razne druge knjige s povestmi in pravljicami.

Koledarji za leto 1894:

Skladni, stenski, vpisni, podložni, zabavni, žepni in cvetlični koledar. — Narodni koledar, broširan 60 kr., vezan 1 gld.

Najuljudneje pozivljam na ogled moje (1234-3)

božične razstave.

Z velespoštovanjem

J. Giontini.

Richterjeve sidro-omarice s kamenčki za gradnjo hišic

so slej ko prej nedosežene ter so najpri ljubljenejša božična darila otrokom, ki so čez tri leta stari. Tudi so cenejše, nego vsako drugo darilo, kajti one trpijo mnogo let in jih je moči celo po daljšem času popolniti in povečati. Pristne sidro-omarice s kamenčki za

gradnjo hišic itd.

reprezentujejo jedino igro, ki je v vseh deželah žela nepristransko pohvalo, in katero vsak, ki jo pozna, iz prepričanja dalje priporoča. Kdor se še ni seznanil s tem sredstvom, da se otrok igraje se prijetno zabava, kateri igri skoro ni najti primere, naj si naroči dim hitreje od podpisane firme novi bogato ilustrovani cenik in naj čita v njem natisnena mnenja, ki so izredno laskava. — Pri kupovanju blagovoli naj se izrecno zahtevati:

Richterjeve sidro-omarice s kamenčki za gradnjo hišic (Richter's Anker-Steinbaukasten) in naj se odločno odkloni vsaka omarica brez tovarniške znamke sidra; kdor to ne stori, dobi lahko posnetek, ki je menj vreden. **Pristne sidro-omarice s kamenčki za gradnjo hišic** se dobé za ceno 35 kr., 70 kr., 80 kr. do 5 gld. in više in so v zalogi

v vseh finejših trgovinah z igračami.

Novo! Richterjeve strpljivosti igre: Jajce Kolombovo, strelovod, tešitelj v jez, preganjalec muh ali trm, Pythagoras itd. Novi zvezki sodružijo tudi velezanimive zadače za dvojne igre. Cena igri 35 kr. Pristno samo s sidrom! (1145-12)

F. Ad. Richter & Cie.,

I. avstro ogerska c. in kr. priv. tovarna sidro-omaric s kamenčki za grajenje hišic Dunaj, I., Nibelungengasse 4, Rudolstadt, Norimberg, Olten, Rotterdam, London E. C., New-York.

Kravate za gospode

v posebnih novostih

pri

(1249-2)

J. S. Benediktu v Ljubljani.

Samo še malo dnij!

Žrebanje že dne 28. decembra 1893

ogerske državne dobrodelne loterije.

Glavni dobitok **60.000** gld.

Vkupni dobitki **160.000** gld.

Srečke po 2 gld. se dobé: pri loterijskem ravnateljstvu v Budimpešti (Budimpešta, Hauptzollamt, Halbstock), — pri vseh loterijskih, solnih in davčnih uradih, pri mnogih poštah uradih, pri „Merkurju“ na Dunaji in pri vseh mestih in zlastnejših mestecih postavljenih organih za prodajanje srečk.

Budimpešta, dne 1. avgusta 1893.

(1109-7)

Kralj. ogersko loterijsko ravnateljstvo.

Marijaceljske kapljice za želodec

prirejane v lekarni „k angelju varuhu“

C. BRADY v Kromerizu (Morava)

staroizkušeno in poznato zdravilo, ki oživlja funkcije želodca in ga krepi, če je prebava motena.

Pristno le z zraven natisneno varstveno znamko in podpisom.

Cena steklenici 40 kr., veliki steklenici 70 kr.

Navedeni so tudi sestavni deli.

Marijaceljske kapljice za želodec

dobivajo se pristne v Ljubljani: lekarna Piccoli, lekarna Svoboda; v Postojni: lekarna Fr. Baccarelli; v Škofji Loki: lekarna Karol Fabiani; v Radovljici: lekarna Aleksander Roblek; v Rudolfovcu: lekarna Dom. Rizzoli; v Pauerbachu: lekarna V. Payr; v Kamniku: lekarna J. Močnik; v Črnomlju: lekarna Ivan. Blažek. (1168-5)

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Slonove ulice

priporočata

Zimske gospodske obleke od gld. 14.—

„ deške „ „ 10.—

„ otroške „ „ 4.—

„ vrhne suknje „ 15.—

Menčikove z pelerinom „ 15.—

Sacco iz lodna „ 8.—

Kožušne sacco (oposum) „ 23.—

Hlače „ 3-50

Spalne suknje „ 10.—

Havelocke „ 12.—

navzgor. Vse po najboljšem dunajskem kroju.

Dalje

veliko izbér

najmičnejših novostij

gospojinskih in dekliških konfekcijah,

Velika zaloga (300-5)

mufov, boa, čepic za drsalce, ovratnikov itd.

Najboljše izdelano

perilo in kravate.

Pri od

Gričar-ju & Mejač-u

v Ljubljani
Slonove ulice šte. 11
se dobé (1255—1)

9

spalne suknje goldinarjev navzgor.

V „Národní Tiskarni“ v Ljubljani
sta izšla:

Stenski koledar **Skladni koledar**
za l. 1894. **za l. 1894.**

Cena 25 kr., po pošti 28 kr. Cena 50 kr., po pošti 55 kr.

Koledarja se dobivata v „Národní Tiskarni“, pri
g. A. Zagorjan-u in pri družih knjigotržcih.

Doering-ovo milo

DOVO

v najfineje izdelanih okusnih kartonih
ki sodružujejo

po 3 komade
ter so prikladni

kot jeden najhasnovitejših, najbolj domačih
in najpriljubljenejših pridelkov

božičnim darilom.

Brez povišanja cene.
(Dokler zaloga traja.)

Dobiva se povsod.

Generalno zastopstvo: (1217—4)
A. MOTSCH & Cie., Dunaj, I., Lužeck Nr. 3.

Razprodaja.

Zaradi preselitve v lastno hišo
v Gradišče št. 9

ki se ima vršiti v nastopnem letu, razprodajala bodem od
danes naprej

**sladčičarske in vse druge v to stroko
spadajoče izdelke**

po nižani ceni.

Dalje bodem razprodajala

**okraske za božična drevesca, kom-
pote, sadline, malinov in limonin
sok, sploh vse, kar se nahaja v
moji zalogi.**

Za mnogobrojna naročila, koja izvršujem točno in vestno,
se priporočam

z velespoštovanjem

Josipina Šumi
v Ljubljani. (1159—10)

Odklikovana z zlato svetinjo na dež. kmetijski razstavi v Pragi 1893.

Lepa božična in novoletna darila

dobé se v trgovini

Antona Zagorjan-a

Naročila z dežele setočno izvršujejo. v Ljubljani, v Zvezdi št. 7. Vizitnice z obratno pošto.

Posebno se priporoča:

Krasno vezane zbrane spise: Jurčičeve 11 zvezkov po 1 gld. Levstikove nevezane 10 gld. 50 kr. Stritarjeve nevez. gld. 15.—, vez. gld. 18:50 ali gld. 20:70. Vošnjakove nevez. 70 in 50 kr., vez. gld. 1:20 in gld. 1.—. Pavline Pajkove nevez. gld. 1.—, vez. gld. 1:50.	Za otroke! Novo! Novo! Mladini za kratek čas. Pesmičice z lepimi koloriranimi podobami. Cena 60 kr. Živali v podobah s slovenskimi nadpisi. Cena 80 in 45 kr.	Za gospodičine in gospode! Jako elegantni pisem- ski papir in zavitke v kartonih od 35 kr. do 6 gld. Albuma za slike in poezije. Spominske knjige od 50 kr. do 12 gld. Najnovejše zelo krasne slike na steklu. Gospodičine in gospode na deželi naroče naj z dopisnicami in postreženi bodo točno in solidno.	Krasno vezane pesmi: Preširnovce nevez. 80 kr., vez. gld. 1:30 ali gld. 1:80. Askerčeve nevez. gld. 1:20, vez. gld. 2.—. Gestrinove nevez. 80 kr., vez. gld. 1:30. Gregorčičeve I. nevez. gld. 1:20, vez. gld. 2.—, II. nevez. gld. 1.—, vez. gld. 1:60. Zlatorog nevez. gld. 1.—, vez. gld. 2.—. Funtek: Godec nevez. gld. 1:20, vez. gld. 2.—.
--	---	--	--

Stenske, skladne (zelo lepe slovenske, kakeršnih do
sedaj ni bilo), žepne in druge koledarje.

Národní koledar.

Pisne podloge s koledarjem na pivnem papirju.
Iz slik na kartonih sestavljene jaslice.

Pri manjših naročilih priračuna se poštnina. — Vrednosti čez 5 gld. so poštnine proste. —

„Glasbena Matica“ priporoča **Nedvedov Album** — 12 samospevov s spremljevanjem glasovirja — po
1 gld. 50 kr., po pošti 5 kr. več. — Razpošilja poverjenik **Anton Zagorjan.** (1248—1)

Elegantne pisalne garniture in stojala,
v katera so urezani národní pozdravi.

Vizitke, voščilne karte.

Vse pisarniške potrebščine.